

DIGITAL SUVERÆNITET

Kunstig intelligens vi kan stole på — og beholde

Mie Hvas · Head of AI Lab · Alexandra Instituttet

HVEM TALER

Om Alexandra Instituttet

1999

Eableret
Almennyttig GTS-institut · ejet af
Aarhus Universitets Forskningsfond

100

IT-eksperter i Aarhus og København

25

AI-eksperter - anvendt forskning og
kommercielle opgaver

Vi bygger AI-løsninger i praksis - også den slags, hvor man ikke kan gå på kompromis med sikkerhed og suverænitet.

AI-LANDSKABET

Et marked delt i to

1

Lukkede modeller

ChatGPT · Claude · Gemini

De kraftigste - men du lejer adgang, ejer intet, og adgangen kan lukkes igen.

USA

2

Åbne modeller

GLM · Qwen · ~~Mistral~~

Tæt på frontier - kan køres på egen hardware eller valgfri cloud - og beholdes. Vejen til reel kontrol.

KINA

AI-VÆRDIKÆDEN

AI-løsninger kræver en værdikæde

Brugere

Slutbrugerne som vil og kan bruge AI

AI-applikationer

Det produkt, brugeren møder

AI-modeller

Intelligensen bag

Cloud infrastruktur

Hvor modellen faktisk kører

Hardware

Det fysiske fundament

AI-VÆRDIKÆDEN

Hvor knækker kæden i Europa?

Brugere

AI-applikationer

AI-modeller

Cloud infrastruktur

Hardware

DEN JURIDISKE FRIKTION

To love...der ikke kan overholdes samtidig

Amerikansk lovgivning

US CLOUD Act

Clarifying Lawful Overseas Use of Data Act

- Amerikanske myndigheder kan kræve adgang til data hos US-ejede virksomheder
- Gælder uanset om data er hostet i EU
- Konflikter direkte med GDPR's databeskyttelseskrav

VS

Europæisk lovgivning

GDPR

Databeskyttelsesforordningen

- Persondata skal behandles og beskyttes inden for EU's rammer
- Data må ikke overføres til tredjelande uden tilstrækkelig beskyttelse
- Bøder op til 4% af global omsætning ved brud
- EU-domstolen har underkendt dataoverførsler til USA (Schrems II, 2020)

Hvad gør vi så?

TILGANG

Hvert lag er et valg

Brugere

AI-applikationer

AI-modeller

Cloud infrastruktur

Hardware

Fem lag. Fem beslutninger.

De afgør, om I ender med AI, I kan stole på og beholde - eller AI, som andre kontrollerer.

Så...hvad skal man spørge om ved hvert lag?

TRE PEJLEMÆRKER

Tre spørgsmål ved hvert lag

Suverænitet

Hvor meget kontrol vil vi beholde?

Sikkerhed

Hvad kræver data af os?

Ansvarlighed

Bevarer mennesket
dømmekraften?

DET VIGTIGSTE VALG

Åben eller lukket model?

Lukket model

Kontrol: du lejer adgang, udbyderen styrer alt

Gennemsigtighed: "black box"

Følsomme data: forlader huset

Drift: nogen andre

Eksempler: ChatGPT, Claude, Gemini

Åben model

Kontrol: du beholder den

Gennemsigtighed: gennemskelig arkitektur

Følsomme data: bliver hjemme

Drift: dig selv eller partner

Eksempler: Mistral, GLM, Qwen

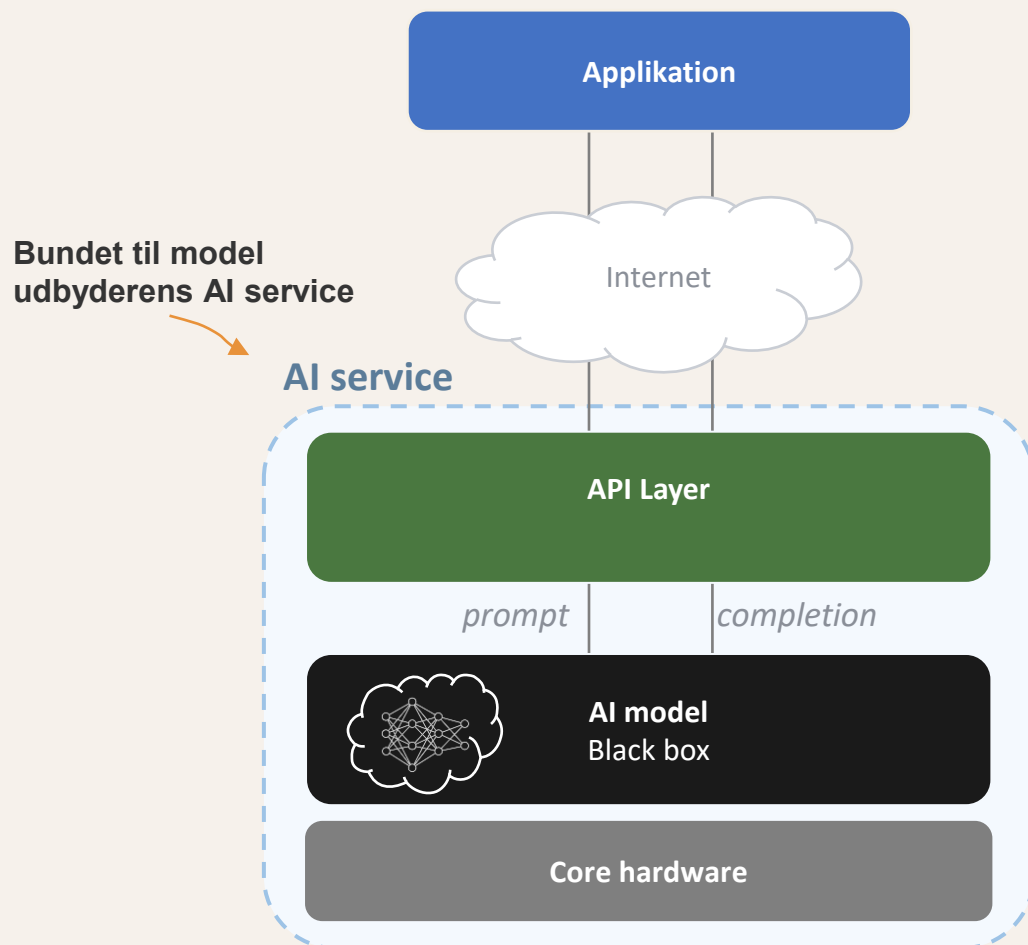
Valget afhænger af, hvor følsomme jeres data er - og hvor meget kontrol I har brug for.

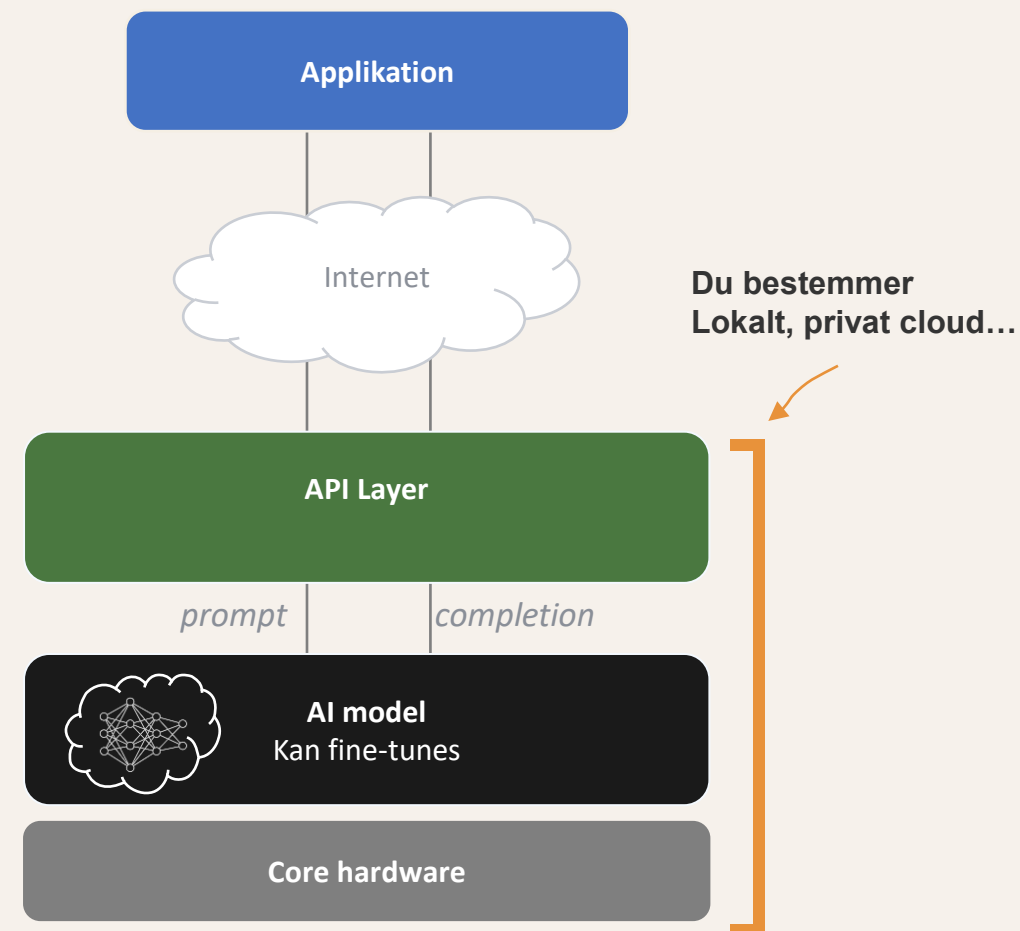
ET SEPARAT VALG

Åben betyder ikke „gør det hele selv“

LUKKEDE MODELLER BUNDET TIL EN AI SERVICE

ÅBNE MODELLER DU VÆLGER INFRASTRUKTUREN

Hvordan ser det ud i praksis?

*”Socialrådgivere på børne- og ungeområdet bruger i gennemsnit
48% af arbejdstiden på administration, og 18 % på borgerkontakt”*

FØLSOMME DATA

Præcision

Korrekthed

Datasikkerhed

Ansvarlighed

Compliance

CASE · GENAIR8

AI, der tager rugbrødsarbejdet

- Skaber overblik i lange sagsakter
- Laver resuméer
- Strukturerer information
- Oversætter tungt lovstof til klart sprog

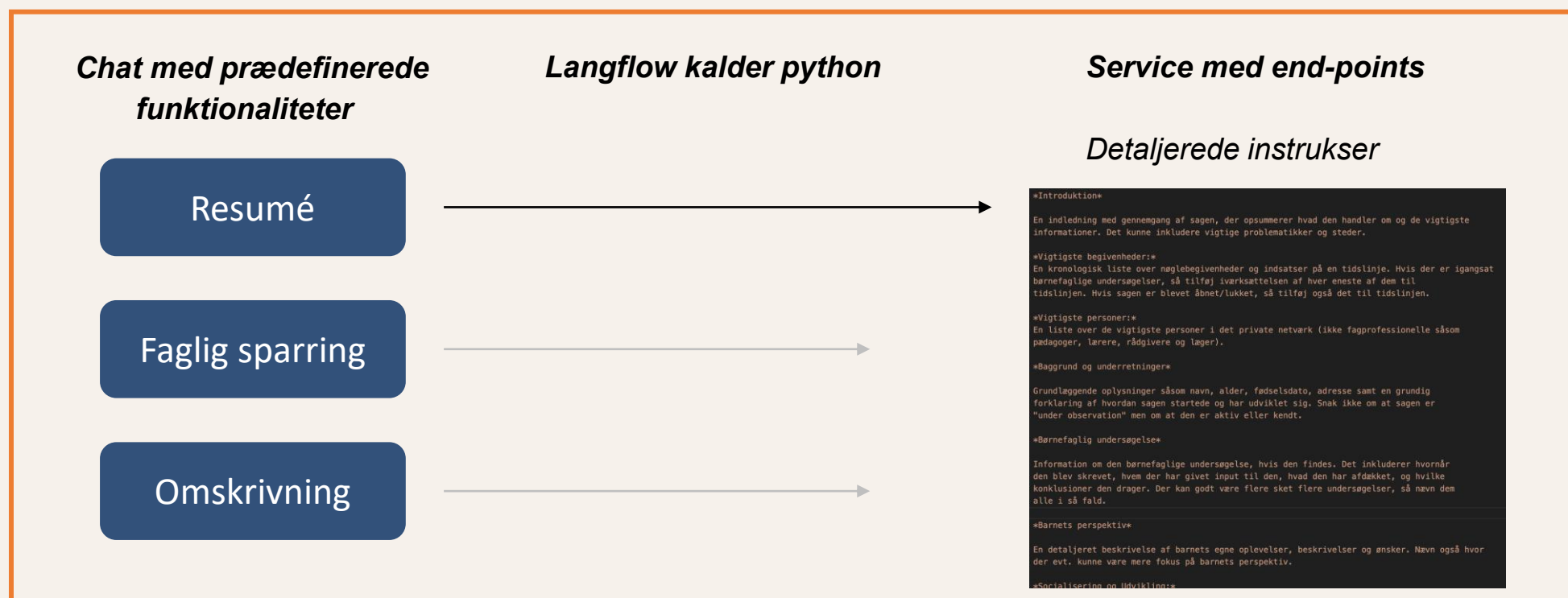
Genair8's platform — udviklet med Alexandra Instituttet som teknologipartner.

CASE · GENAIR8

AI, der tager rugbrødsarbejdet

Platformen

Genair8's platform — udviklet med Alexandra Instituttet som teknologipartner.

CASE · GENAIR8

Bygget på bevidste valg - hele vejen igennem

Brugere

AI'en foreslår — socialrådgiveren afgør

AI-applikationer

Data forlader ikke huset · GDPR + AI Act overholdes

AI-modeller

Åben model - driftes udenom globale platforme

Cloud infrastruktur

Lokale servere i DK → europæisk hosting

Hardware

Dansk / europæisk fundament

CASE · GENAIR8

Tid til det, der betyder noget

Ikke AI, der erstatter fagpersonen.

AI, der giver socialrådgiveren **tid til sin faglighed tilbage.**

Åben model · danske servere · bygget på ansvarlige valg hele vejen ned.

Mulighedsrummet i Europa

MULIGHEDSRUMMET

En europæisk tilgang til AI-værdikæden

Brugere

Vores styrke — vores folk, fag og sprog

AI-applikationer

AI-modeller

Mistral · Apertus · DFM / Mimir / Munin

Cloud infrastruktur

OVHcloud · Scaleway · Hetzner · T-Systems · ScanNet · Gefion

Hardware

Det svageste led - chippene er stadig amerikanske (NVIDIA)

MULIGHEDSRUMMET

Alt handler om valg - og man kan ikke alt på en gang

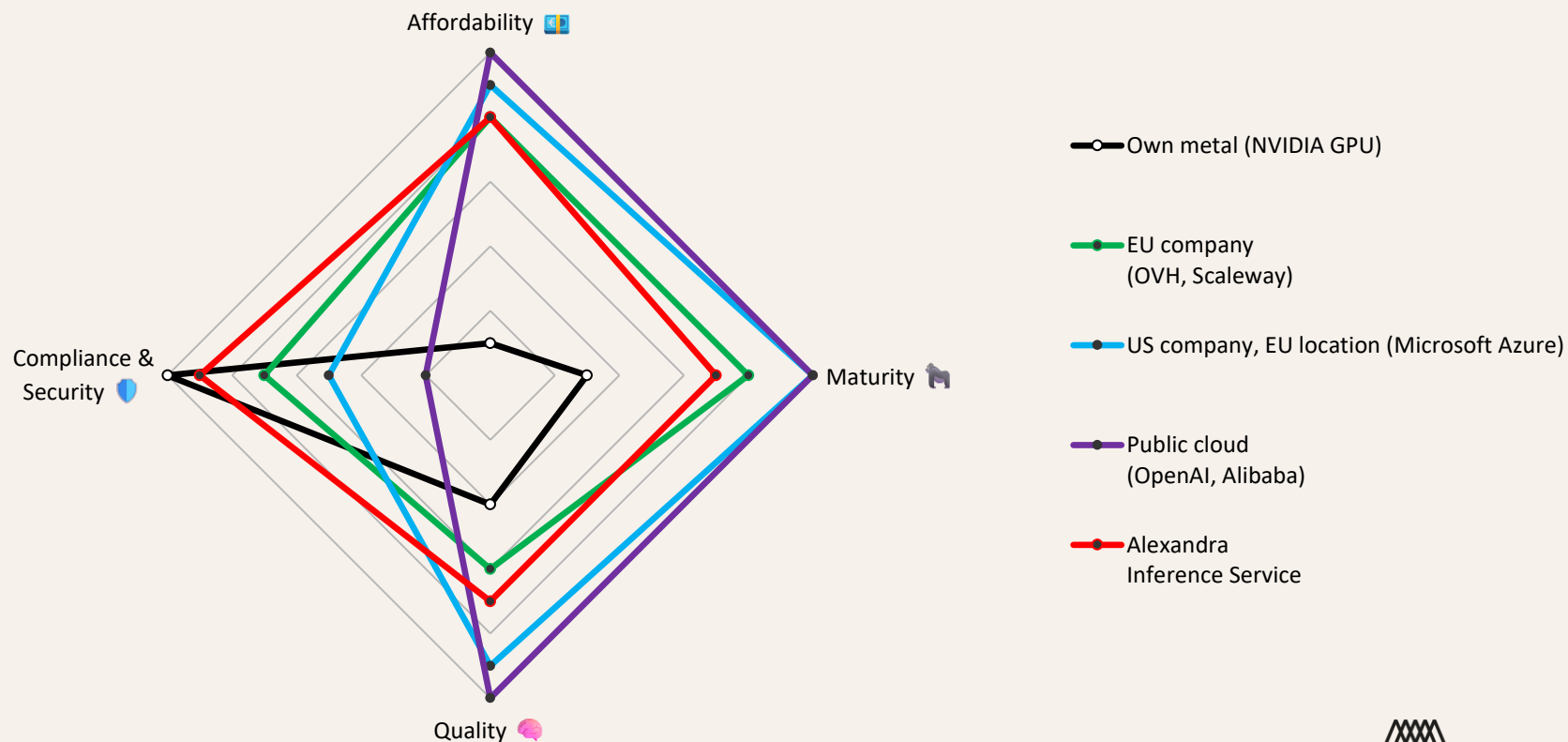
Brugere

AI-applikationer

AI-modeller

Cloud infrastruktur

Hardware

HVOR VI ER PÅ VEJ HEN

Ikke bare snak - en bevægelse

EU

- Tech Sovereignty-pakken
- CADA*
- Chips Act 2.0*
- AI Factories til regnekraft i Europa
- OpenEuroLLM, Apertus, SOOFI

**Forslag - ikke vedtaget endnu, ventes tidligst ~2027*

Danmark

- AI i regeringsgrundlaget
- Handlingsplan for digital suverænitet
- Gefion - national AI-supercomputer
- DFM - danske, åbne, ansvarlige modeller

For to år siden en bekymring. I dag en bevægelse med penge, planer og produkter bag.

Suveræn AI kræver en værdikædetilgang

